

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Frid. Adolphi Lampe S. S. Theol. Doct. Ej. Et Hist. Eccl.
Professoris Ordinarii, Delineatio Theologiæ Activæ**

Lampe, Friedrich Adolph

Herbornæ Nassaviorvm, 1728

Caput V. De norma suprema actionum hominis regeniti, Lege Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-28501

Quietistis, aliisque Pseudomysticis summum perfectionis gradum in meram *contemplationem* convertunt, ad quam euectus nihil amplius agit, sed agentem potius Deum *patiatur*.

CAPVT QVINTVM.

De norma suprema actionum hominis regeniti, Lege Dei.

SUMMARIUM.

Post nexum ostensum §. 1. agitur

I. De Lege Dei in genere 2. 3.

A. Nomina ejus recensentur 2.

B. Definitio datur 3.

II. In specie tractatur 4 --- 35.

A. De Authore Legis 4 --- 8. qui est

1. Solus Deus 4 --- 7. Id probatur

a. Ex Scriptura 4.

b. Ex rationibus 5 --- 7. que gloriam hanc

a. Creaturis eripiunt 5.

β. Deo dant 6. 7.

N. In Regno naturæ 6.

∩. In Regno gratiæ 7.

2. Oeconomice Filius Dei 8.

B. De Lege ipsa 9 --- 35. que duplex est

1. Lex naturalis 9 --- 12. Illa

a. Definitur 10.

b. Autoritas ejus asserit 11. 12.

a. Pra-

- α. *Prestantiam eius indicando* 11.
 β. *Exceptiones refellendo* 12.
2. *Lex revelata* 13 --- 35.
- a. *Definitio eius exhibetur* 13.
 b. *In deductione specialiori* 14 --- 35.
agitur
- α. *De indole hujus Legis* 14 --- 24.
qua spectatur
- N. *In se, & comprehendit*
- a. *Materiam* 14 --- 18. *constantem*
- α. *Præceptis* 15 --- 17. *distinctis in leges naturales* 16. & *positivas* 17.
 b. *Sanctione* 18.
- b. *Formam* 19 --- 23. *seu perfectionem, ad quam refertur*
- α. *Perspicuitas* 20.
 β. *Universalitas* 21. 22. *non exclusis.*
 †. *Velleitatibus* 21.
 ††. *Adiaphoris* 22.
- c. *Infallibilitas* 23.
- γ. *Comparetate cum Lege operum* 24.
- β. *De promulgatione* 25 --- 35. *que est*
- N. *Externa* 25 --- 32.
- a. *Sive fiat directe per verbum*
 25 --- 29. *idque*
- α. *Imperfectius ante Christum* 26
 b. *Perfectius sub Evangelio* 27
 --- 29.
- b. *Sive*

- b. *Sive fiat indirecte per exempla* 30 --- 32. *qua*
 a. *Recensentur* 30. 31.
 b. *Perfectis sub N. T. revelata esse docetur* 32.
 2. *Interna per opus Spiritus in conscientia illuminata* 33 --- 35. *quod*
 a. *Describitur* 33. 34.
 b. *Necessitas ejus indicatur* 35.

I.

Indicavimus *homines*, quos Theologia Activa, format. Nunc propius descendimus ad contemplandas *actiones*, circa quas formandas proxime occupatur. Quam in rem primo *norma* generatim est consideranda, ac deinde pressius *forma* ipsa excutienda, quæ ex normæ collatione actionibus inducitur.

II. Norma est LEX DEI, de qua suavem conceptum ipsa nomina תורה & Νόμος, moderamen *rationale* & *jucundum*, tanquam *Pastoris*, norantia, gignunt. Sed & eleganter ὁδὸς, *via*, קו / *linea*, κανὼν, *regula*, ἀμύσσις, *speculum* dicitur. Specialiorem emphasin vocabula חוק / מצוה / פקודה / משפט / רבר / Εντολή, προσαγμα, δικαίωμα, &c. habent.

III. LEX DEI est *regula agendi a Deo*, tanquam *summo Domino*, & *judice*, per *dictamen conscientie* & *sacram Scripturam promulgata*, secundum quam *homo omnes suas actiones componere debet*, ut *finem a Deo*

a Deo propositum per media Deo placencia assequatur.

IV. Deum tanquam *unicum Legislatorem* agnoscit Scriptura Jac. i v. 12. exclusa omni secundum proprium arbitrium vivendi potestate Num. xv. 39. omnique autoritate hominum, tam politica quam Ecclesiastica Act. i v. 19. nisi in quantum potestas humana est a Deo instituta Matth. xxi. 3. Mal. ii. 7. Matth. xviii. 8. & *ministra Dei* Rom. xiii. 4. Unde omnis *authoritas humana in auctoritatem ipsius Dei* resolvitur. Æternis fundamentis hæc veritas innixa est. Legislato enim summus esse nequit, nisi qui absoluta & *dominandi potestate & iudicandi facultate* pollet.

V. Utrumque nulli creaturæ neque *humana*, neque *angelica* competit. Homo neque *sui ipsius*, neque *aliorum Dominus*, Judexve esse potest. Nullum habet in se *jus domini*, quoniam a se non dependet, nullam *iudicii facultatem*, quoniam sibi ipsi non sufficit. Nec prætere potest aut *dominium in alios*, cum natura omnes homines pares creaverit, aut *iudicium*, cum multo minus aliis, quam sibi sufficiat. *Angelorum* eo minor hic habebitur ratio, quoniam quoad illos non solum eadem rationes redeunt, sed etiam tale commercium deest, quale ad Legem ferendam *homini* requiritur, cum ne quidem, nisi per Revelationem, Angelorum existentia nobis innotescat.

VI. Tota ergo hæc gloria ad Deum redit, qui & in hominem generatim & in *regentium* speciatim hanc auctoritatem exercendi *ἐξουσίαν*, id est, *potentiam æque ac potestatem* habet.

(1) Quod

(1) Quod sit summus omnium hominum *Domini* Jud. vi. 4. asseritur, & liquet, tum ex eo, quod *vitam & halitum & omnia dederit* Act. xv. 1. 25. quod in singula momenta *sustentet* vs. 28. quod omnium *beneficiorum* externorum in singula momenta *Author* sit Act. xv. 17. tum ex eo, quod *tales facultates* homini indiderit, per quas ad servandum *Legem Dei* idoneus est.

(2) Quod idem sit omnium hominum *Judex*, ex eo recte derivat *Apostolus*, quod *potens sit servare & perdere* Jac. iv. 12.

VII. Fortiora sunt, quibus illi in *Statu Gratia* constringuntur, qui *peculium ac proprietatem* Dei evaserunt. Nam eorum est *Domini* in illo *Regno lucis*, in quo *nova* ejus *creatura* facti sunt, ac *Deum Patrem* in *Christo* per *Spiritum pro unico Authore ac Conservatore* vitæ spiritualis, illarumque *facultatum Restauratore* habent, per quas *idonei* redduntur *ad faciendum voluntatem* ejus Hebr. xii. 2.

VIII. Et cum *Regnum Gratia* œconomice *Filio Dei* sit datum, cui *jus Domini* in electos variis de causis *contradistincte* ad *Patrem ac Spiritum Sanctum* competit, præsertim sub *Novo Testamento* 1. Cor. vii. 6. quique *Judex* simul *universalis* est constitutus Joh. v. 22. 27. hinc *gloria Legislatoris* summi ei præcise tribuitur, quam in *typo* sub *Veteri Testamento*, in *antitypo* autem sub *Novo Testamento* ostendit Exod. xxxi. 22. Jes. xxxi. 22.

IX. Quod *Deus* jure hoc suo uti *voluerit*, de eo non est dubitandum, quoniam sine *Legis suæ præscriptione* finem, in quem *hominem* condidit, non

non attigisset. Actū ergo Legem talem pepigit & promulgavit, quam homo in amissim actionum suarum ponere poterat. Diversimode autem hæc promulgatio instituta est, quæ ansam dat distinctioni inter *Legem naturalem & revelatam*.

X. LEX DEI NATURALIS seu OPEUM est promulgata per ipsum *lumen rationis*, quod strictius alias *conscientia* solet dici, & comprehendit *principia veritatum moralium per creationem indita ac post lapsum etiamnum residua* Rom. 11. 14. 15. sive per ea intelligas ipsa primigenea *axiomata moralia*, sive *consequentias* ex illis legitime deductas.

XI. *Principia* hæc Legis vim habent, quia illis qualitatibus pollent, quæ ad authoritatem Legis *divinæ* requiruntur. Nam

(1) *Perspicuitate* sua omnibus attendentibus innotescunt,

(2) *Amplitudine* sua ad quascunque actiones extendi possunt,

(3) Quod caput rei est, certam atque *infallibilem* vivendi regulam exhibent. *Infallibilitas* hæc sequitur.

(a) Ex *divina origine*, quoniam principia hæc pertinent ad *ideas innatas*, una cum ipsa creatione immediate intellectui humano inditas.

(b) Ex *qualitatibus* Legis hujus internis, tanto Authore dignis, quales potissimum sunt Legis *sanctitas*, & *equitas*.

(c) Ex *immutabilitate*, qua etiam post lapsum in ipso Statu Gratiæ subsistere pergit.

(d) Quia in Lege revelata semper supponitur.

(e) Quia

(e) Quia hoc nisi esset, peccator *convinci* & ἀναπολογητος reddi non posset.

XII. Ad præcipuas *objectiones* pertinet.

I. Quod inter Gentes rarus admodum sit etiam de communibus veritatibus consensus. Resp. Propter concupiscentias pravas, accedente iudicio Dei Rom. I. 21. 28.

II. Quod etiam illi sæpe falluntur, qui plus attentionis afferunt. Resp. Non ob dissensum in axiomatibus fundamentalibus, sed quoniam ad consequentiarum nexum non debite attendunt.

III. Quod ipse Deus a *Lege nature* aliquando dispensaverit. Resp. Exempla, quæ in hanc rem producuntur, non stringunt. Fortissimum est, quod desumitur a mandato Abrahamo facto, ut *Isaacum sacrificaret*. Verum neque Deus factum hoc consummari permisit, & iuste id præcipere potuit, *tum* quia omnis peccator, qualis etiam Isaacus erat, mortem promeruit, *tum* quia aliud est *sacrificare*, aliud simpliciter *occidere*, *tum* quia ipse Abrahamus per fidem persuasus erat, mortem hanc non fore peremptoriam. Quæ a furto *Agyptiorum* aliisque *Legibus positivis* effugia, formantur, minoris etiam momenti sunt.

XIII. Legi huic *naturali* per peccatum violatæ Deus substituit Legem ad statum peccatoris electi magis accommodatam, quæ LEX REVELATA, *Lex Fœderis gratiæ*, & oppositæ ad *Legem operum* LEX FIDEI appellari solet. Rom. III. I. Hæc comprehendit *normam*, a Deo per Christum reconciliato exhibitam, secundum quam peccator electus & vocatus per gratiam Dei se convertere & in studio fi-
dei

& dei ac sanctificationis ad perfectionem pergere debet. Hujus rationem nos habere potissimum oportet. Quare ejus tum *indolem*, partim *in se*, partim comparate ad *Legem operum*, tum *promulgationis modum* prescius contemplantur.

XIV. Ad materiam *Legis* referimus non solum *præceptum* ipsum, sed etiam *sanctionem* ejus. Nam præterquam quod Deus sapientissime sanctionem cum præcepto *Legis* eodem halitu indivulse conjunxit, *sanctio* quoque implicitum habet præceptum, de *sine*, quem, qui *Legem* implet, in actionibus suis sibi præfigere, adeoque quid pro *vero suo bono* agnoscere & qua tale sectari, quid ut *summum* verumque *malum* abominari ac timere debeat.

XV. Præceptorum *Legis* duæ sunt classes. Quædam stricte & necessitate naturæ ex *sanctitate Dei*, aliæ, saltem quoad nostrum conceptum, magis ex *libertate* ejus fluunt. Hinc ansa nascitur distinctionis in *Leges naturales* seu *necessarias*, & *positivas* seu *arbitrarias*. Prioribus alii *morales*, posteriores *ceremoniales* dicunt.

XVI. *Naturales* iterum distinguuntur in *absolutas* & *Hypotheticas*. *Absolutæ* statui gratiæ cum statu innocentiae communes sunt, & ab omnibus hominibus quacunque data occasione exiguntur. *Hypotheticæ*, quamvis ejusdem universalis sint obligationis, statum tamen certum prærequirunt, & sunt vel *universales* vel *particulares*. *Hypotheticæ universales* sunt illæ, quæ non nisi *Statum Peccati* supponunt. Sic posito peccato requiritur pœnitentia. *Hypotheticæ particulares* sunt, quæ

D

certæ

certæ *relationi, atati, sexui, vitæ functioni* peculiari-
ter incumbunt.

XVII. *Positivæ Leges* sunt, quæ ex speciali
quadam *Revelatione Dei* fluunt. Tales olim fuere
Leges ceremoniales in monte Sinai datæ, & adhuc
sunt *Leges de Sacramentis*. Earum *sanctitas* quam-
vis a *priori* demonstrari nequeat, a *posteriori* ta-
men *sapientia & aqutias* Legislatoris in illis eluce-
scit, quoniam cum scopo Dei in consilio gratiæ
& cum temporum, in quibus feruntur, ratione
egregie conveniunt.

XVIII. *Sanctio* hujus Legis consistit in *promis-
sione* tum *summi boni* sub nomine *vitiæ æternæ*, illis,
qui obedientiam fidei præstiterunt, expectandi
in fine curriculum, tum omnium *mediorum*, quibus
illi, qui hanc Legem suscipiunt, adjuvandi in
Legis præstatione, & per quæ in Statu Gratæ
infallibiliter ad finem usque conservandi sunt.
Jes. LV. 3. Prov. VIII. 34. Jerem. XXXII. 40.
Quare quamvis hæ promissiones aliquam *premi
& mercedis* habeant figuram, nihilominus ex *me-
ra gratia* absque ullo *merito* intercedente im-
plentur.

XIX. Quoad formam *Lex hæc Jehovæ* merito
perfecta dicitur Ps. XIX. 8. Rom. XII. 2. quoni-
am qualitates illæ, a quibus autoritas Legis
divinæ dependet, in *Lege revelata* manifestæ
sunt.

XX. *Perspicuitate* singulari præ aliis partibus
Scripturæ illa pars radiat, quæ agenda præscri-
bit, unde *lucerna pedi* dicitur Ps. CXIX. 105. Ea-
propter non est opus, ut sensus Legis ab ulla ca-
thedra humana *definiatur*, sed attentio tantum &
inve-

investigatio uniuscujusque, qui viam ad vitam discere cupit, requiritur Jerem. xxxi. 34.

XXI. Porro *amplitudo* ejus eousque patet, ut ad omnes actiones humanas, earumque gradus ac circumstantias, tum per latissimum dictorum Legislatoris sensum, tum per legitimam consequentiam, applicari possit Psalm. cxix. 96. Rom. viii. 14. Extendit ergo se hæc regula etiam ad *Velleitates*, quas Scholastici *motus primo-primos* appellant, atque a *motibus morosis*, qui *moram* in mente per voluntatis plenioris consensum faciunt, ea fini distinguunt, ut concupiscentias quasdam inordinatas peccatorum numero eximant.

XXII. Ipsa *Axiaphora* seu *actiones indifferentes*, quas vocant, huic Legi subijcimus, quando in nexu cum omnibus suis circumstantiis considerantur.

(1) Quia gloria Dei finis est, ad quem omnes actiones tendere debent Col. iiii. 17. 23. 1. Cor. x. 31.

(2) Quia, *quicquid non fit ex fide, peccatum est* Rom. xi v. 23.

(3) Quia ex pluribus actionibus, quæ possunt gloriæ Dei subordinari, illa semper est eligenda, quæ magis gloriam Dei promovere nobis videtur.

(4) Quia alias independentiæ voluntatis nostræ, quoad quasdam saltem actiones, rima pateret.

XXIII. Neque de *infallibilitate* hujus Legis dubitandi ansa suppetit. Erroris in illa nullum est periculum Jes. xxv. 8. Nil est nisi *veritas* Psal. cxix. 36. Pl. xix. 8. & *via veritatis* Pl. cxix. 30. 160.

(1) Quod sit *divina originis*, ex iisdem argumentis liquet, ex quibus Revelationis totius, cuius hæc Lex partem insignem constituit, divina inspiratio probari solet.

(2) Est *sanctissima*, quia in ipsa sanctitate Dei fundata est, & perfectam sanctitatem creaturæ pro scopo habet. Ps. xix. 9. Rom. vii. 12. Hoc ipsæ Gentes agnoscere & attestari debuerunt Deut. xv. 8.

(3) Est *æquissima*. Nam ad veram felicitatem ducit 1. Tim. i. 8. Mich. vi. 8. Possibilis quoque est, quia ad imbecillitatem hominis regenti est accommodata, & propterea *iucundissima* Psalm. xix. 8, cxix. 103. Matth. xi. 30. 1. Joh. v. 3.

(4) Est denique *immutabilis & indispensabilis*. Nam *Lex & Propheta ab ea pendent* Matth. xxii. 40. idque non solum quoad *omnia*, sed etiam quoad *singula præcepta*, utpote quæ *nexum indissolubilem* inter se habent Jac. i. 10. 1. Joh. iv. 20. Nihil aut addendo aut demendo mutandum Deut. xv. 2. xii. 32. Merito ergo *æterna* dicitur, Jcf. xi. 8. Matth. v. 8. Luc. xv. 17. Quare divortium hic facimus tam ab *Antinomis*, qui constantiæ Legis divinæ in genere, quam a *Pontificiis*, qui necessitati quarundam saltem partium, quas solent *consilia Evangelica* appellare, præjudicium afferre tentant.

XXIV. Quamvis autem quoad essentialia artus sit inter *Legem fidei & Legem operum* consensus, notabilis tamen inter utramque occurrit differentia. Nam

(1) *Legislator* sub alia schesi, non simpliciter
ut

ut Deus, sed ut Triunus, ut reconciliatus, sistitur.

(2) Homo, cui hæc Lex præscribitur, in alio Statu occurrit, non *instituto* sed *restituto*.

(3) In præceptis Legi amoris superaccessit Lex fidei & pœnitentiæ, ac propter fragilitatem naturæ humanæ conjuncta sunt præceptis affirmativis plura præcepta negativa seu interdicta. Utraque servanda, non ut *media ad justitiam*, sed ut officia gratitudinis, non perfectione graduum, sed partium, non propriis viribus, sed per auxilium Spiritus sancti.

(4) Promissioni vitæ accessit promissio perseverantiæ. Unde nec comminationi quoad illos, qui huic Legi se subjiciunt, ullus locus adest. Ex quo capite Paulus affirmat, quod *justo Lex non sit posita* 1. Tim. 1. 9.

XXV. Ut ad notitiam nostram hæc Lex veniret, accedere debuit *promulgatio* majestate, sapientia & bonitate Legislatoris digna. Illa est vel *externa* vel *interna*. *Externa directe* facta est per Scripturæ sacre institutionem. Non solum enim insignem ejus partem *norma vitæ* conficit, sed etiam is Scripturæ scopus est, ut *sanctiorem* hominem reddat Joh. xvii. 17. 2. Tim. 1. 11. 16. 17. Hinc totum doctrinæ Evangelicæ corpus תורה dicitur Ps. 1. 2. xix. 8. &c.

XXVI. Certis autem gradibus systema Legum divinarum coaluit. Radicaliter jam traditum est sub œconomia *Promissionis*. Latius propositum est in monte *Sinai*, tum per ipsum *Decalogum* immediate Dei potentia pronuntiatum, tabulisque duabus inscriptum, tum per mediate a Mose ad-

ditas Leges, quæ ex parte *morales*, ex parte *ceremoniales* fuere. Nam quæ *forenses* dicuntur, ad alterutram classem ex his duabus referri debent.

XXVII. Plenissime autem sub Evangelio Christus & Apostoli ejus hanc Legem tradiderunt secundum promissionem *Jes. 11. 3. XLII. 4.* Abhinc Lex illa appellata est *Lex Christi Gal. VI. 2. Lex Spiritus vite Rom. VI. 1. 2. Lex justitiae Rom. IX. 31. Lex perfecta & Regia libertatis Jac. I. 25. 11. 8. 2.*

XXVIII. Lex hæc quoad *essentialia* eadem est cum Lege ab initio audita. Hinc summa hujus Legis proponitur dictis ex ipso Mose excerptis *Matth. XXII. 37. sq.* Hoc contestatur Apostolus *Rom. X. 11. 8. 9. 10.* qui etiam passim verba Decalogi urget *Rom. XII. 1. loc. cit. Ephes. VI. 2. 3. &c.* Hinc *Legis Mosis meminisse* oportet *Mal. IV. 4. & preceptum novum simul preceptum veteris* appellatur *1. Joh. 11. 7.* Neque ullum in contrarium produci potest. Quod probe tenendum contra illos, qui cum Judæis & Gnosticis Christum tanquam *novum Legislatorem* considerant.

XXIX. In *circumstantiis* tamen quandam occurrere differentiam negari nequit.

(1) Lex in Vet. Testamento lata est per ministerium *Angelorum & Mosis*, in Novo per ministerium *Filii & Spiritus sancti*; illic *obscurius & modo tremendo*, hic *explicatius suaviusque* prolata; illic *solis Judæis*, hic *Judæis & Gentibus* data; illic *cerementarum stipata choragio*, hic *nuda atque simplex.*

(2) Porro *Sanctioni* superpondium accessit per bene-

beneficia gratiæ non *exhibenda* sed *exhibita* ; ac promissiones *future felicitatis* luci majori expositas, quæ stimulum fortio-rem ad servandum eam addunt.

XXX. Sed & *indirecte* ad promulgationem Legis pertinet *illustratio* ejus per *exempla*, quæ & modum implendi Legem in pictura exhibent, & studium acuunt. Sunt autem hæc exempla vel *perfecta* vel *imperfecta*. Ad *perfecta* referimus:

(1) *Exemplum ipsius Dei*, quoniam conformitas cum Lege est *imago ejus* Ephes. IV. 24. V. 1. Matth. V. 28.

(2) *Exemplum Filii Dei* in carne omnem *justitiam implentis* Matth. III. 15. ut non solum se demonstraret esse *imaginem Dei invisibilis*, sed etiam *perfectissimum vita Deo placentis typum* populo suo exhiberet Rom. VIII. 29. Quare exercitium bonorum operum reapse nihil aliud est, quam Christi *sequela & imitatio* Joh. XII. 26. I. Petr. II. 21. I. Joh. II. 6. Cum autem *adequata* similitudo cum his *prototypis* locum non habeat, quousque illa se extendat, bene est observandum.

XXXI. *Exempla imperfecta* sunt, quæ occurrunt in *sanctis* I. Cor. XI. 1. I. Cor. IV. 6. 16. Phil. III. 17. 2. Cor. III. 3. Illa cum *navos* quoque suos adjunctos habeant, quid proprie *imitandum*, quid *cavendum* in iis proponatur, distinguere debemus. Eadem non parum illustrantur per *opposita impiorum exempla*, quæ in *cautelam* exhibentur I. Cor. X. 6. 11. Luc. VII. 32. Hebr. III. 8. 9. Cum autem *peccata* in Scripturis commemorata *passim typicam* habeant rationem, cautela illa

non solum ad actus externe vitiosos, sed etiam ad subtiliora peccata, quæ per illos adumbrata sunt, se extendit.

XXXII. Hac quoque ex parte agnosci debet Legis sub Novo Testamento promulgatæ excellentia, cum *perfectiones Dei morales* per absolutum Redemptionis opus clarius sint revelatæ; & accesserit *exemplum Filii Dei* in carne manifestati ad imitationem renatorum magis accommodatum; & *major Gratia sanctificantis modulus* in primitiis Ecclesiæ Novi Testamenti conspiciatur.

XXXIII. *Internam* promulgationem Legis appellamus illam, quæ *per Spiritum sanctum* in corde regentorum efficitur. Cum enim ille novo lumine *intellectum* illustret, sigillatim *conscientiam* vigori pristino restituit, & *de via, in qua ambulandum est, erudit* Psalm. xxxii. 8. Jes. xxx. 21. sive in Gratia initiis cor attentum ac docile reddat, sive in progressu consilium & directionem suam fidelibus indulgeat. Longissime ergo hæc promulgatio differt a prætenso *Enthusiastarum* instinctu, qui non solum est præter Scripturam, sed effectus quoque rationi æque ac verbo contrarios habet.

XXXIV. Cum autem in majori mensura hoc beneficium obtingat fidelibus Novi Testamenti, hinc inter peculiare ejus promissiones *Inscriptio Legis divine in corda eorum* adnumeratur Jerem. xxxi. 33. quam impletam esse Apostolus Hebr. xiiii. 2. Cor. iiii. 3. gloriatur.

XXXV. Operatio hæc Spiritus Domini tantæ est necessitatis, ut sine illa neque Ratio neque Reve-

Revelatio sufficeret, ad tenebras crassissimas ignorantiae & præjudiciorum, quibus mens in statu corruptionis captiva tenetur, dispellendas. Unde animus cœlesti hoc lumine illustratus in plena emphasi *lucerna jehovæ* dicitur Prov. xx. 27.

CAPVT SEXTVM.

De moralitate actionum humanarum cum Lege divina collatarum, sive de *Virtute & Vitio* atque inde oriundis *Operibus bonis & malis*.

SUMMARIUM.

In hoc capite tractatur

I. De moralitate actionum secundum Legem Dei exactarum §. 1. --- 29. *Et quidem ita, ut*

A. Diversæ formæ, quæ per eam in actionibus producuntur, enarrentur §.

1. 2.

1. Per distinctionem 1.

2. Per subdistinctionem 2.

B. Singulæ illæ formæ percenseantur 3---20.

1. Opponuntur habitus diversi 3---11.

a. Virtus 3---8. *cujus natura indicatur*

D 5

a. Ex